

Any XV

Barcelona 24 de Abril de 1902

Surt de patje per vuyt rals
 que no la trehuen d' apuros,
 pro té ingressos especials
 y aquets fan que 'ls seus jornals
 sempre passin de cinch duros.

L'ESQUÈ

HISTÓRICH

En Rossich (dihèmi Rossich per amagar son verdader nóm) es un de *nuestros más distinguidos gomosos*. La seva cara no arriba á la categoria de «motllo de fer caretas» pero... pot vanagloriarse ab la primera aproximació.

Això no obsta, perque l'home 's cregui un *Narcís*. Únicament qu' aixis com el *guapo* mitològich, feya servir de mirall lo pur cristall d' una font, lo nostre gomós ne tè prou ab 'ls vidres de 'ls aparadors del carrer de Fernando.

Allí se 'l veu cada vespre de set á nou, convertint en feudo seu, lo tros d' acera de can Llibre y exposant sas perfeccions físicas y la bona estisora del seu sastre. Per lo que toca al resto del dia no fa res de profit; es gandul de professió, gracias á uns quants mils duros que li deixá al morir-se son pare, ex-fabricant de samarretas.

*
**

Un vespre del Mars últim, en Rossich estava de *malas*. ¡Ni una sola mirada escadussera de las senyoretas que passejan pel carrer de Fernando. Ni sisquera una mitja rialleta de las aixeridas modistetas que á n' aquella hora, van à tornar la feyna. Y fins certa melosa paraula que deixá anar á l'orella de una jamona de *rompe y rasga* que li vingué á tret, vá costarli un susto. Una *péssa* qu' acompanyava á la *fulana* va quadrárseli devant y va escupir per l' ullal, acció que inconscientment feu arronsar 'l llombrigo al nostre héroe.

A tot aixó la colla de 'ls amichs, estava aquell vespre conjurada contra d' ell. Havian inventat una frasse per mortificar al nostre elegant y «*Quasimodo*» amunt «*Quasimodo*» avall, l' home va acabar per empiparse. Ay ¡Si ell hagués tingut un parell de punys més sólits! ¡prou li haurían pagada cara! Mes li van retirar l' oli de fetje de bacallá, quan tot just tenia do'ze anys y cregué millor tocar 'l dos tot moix y ab la qua entre camas.

*
**

Per arribar á casa seva, en Rossich n' hi tenia un bell tros. Emprengué la caminada Rambla amunt, Rambla amunt, tot guanyantse de passada á las nenas que li venían aprop y deixant anar de quan en quan algú *requiebro* dels passats per aygua.

Quan vá ser á n' aquell camp perdut, que du lo nóm de plassa de Catalunya, vá torcer á la esquerra y emprengué 'l carrer de Pelayo, buscant la quietut d' aquella acera del carrilet de Sirriá, tant propia per las aventuras amororas. Y en efecte... tot just hi sigué, vá veurer que devant seu, caminava ab pas menut y lleuger una dona ¡Quina dona! Alta, esbelta, vestida ab elegancia. Fosquejava ja, y en Rossich no pogué distingir més detalls. Volgué passarli devant per mirar son perfil, pero la dona aquella apretá 'l pas. Redoblá nostre héroe sos esforços y quan anava casi á conseguirla, va cáureli á

la senyora un objecte. En Rossich va baixarse á cullirlo; era un plech gros tancat. Volgué correr darrera la senyora per entregarli, pero entretant aquesta escapava á la persecució, pujant á un tranvia eléctrich.

*
**

¡No vull dir cap mentida!

En Rossich aquella nit no pogué aclucar l' ull.

Per xó, no n' hi havia per menos. Aquell plech tancat caygut á la senyora del carrer de Pelayo, era capás de desvetllar á un Sant Antoni de guix. El nostre gomós, no s' havia pogut contenir. No havia pogut respectar 'l secret de la correspondencia privada, y s' havia permés obrirlo.

Si no vá quedar enlluhernat, fou ben bé perque tenia la vista un xich malmesa per l' abús del *monócle*. Lo plech clos, contenia un retrato de dona de cos enter. Una dona superba, escultural, ab la roba més lleugera possible. No duya altra vestidura que una estrella al front. La fotografia era sumament artística y per la *pose* de la figura, 's comprenia de cent lleguas, que no 's tractava d' una lámina pornográfica ni sisquiera d' una *academia*. Ben clarament 's veyá que tot consistia en un capritxo de dona orgullosa de la seva bellesa.

¡Pobre Rossich!... Las horas d' aquella nit van passarli volant, abstret en la contemplació de la superba figura. Tremolós y roig con un perdigot, admirava aquellas líneas suaument curvadas y 's fonia, ficsa la vista en aquellas carns... de paper.

*
**

Pero la sorpresa del gomós, pujá de grau lo dia següent. Un dels periódichs locals, duya en primera plana lo següent avis:

PÉRDIDA. «Ayer se extravió en la calle de Pelayo, un pliego cerrado, conteniendo un retrato intimo de señora. Se agradecerá infinito su devolución, por tratarse de un recuerdo de familia. Se suplica la reserva. Sra. C. calle....»

En Rossich tingué prompte sa resolució formada. Vá pendre la ploma y escrigué aixó:

«Sra. C... Jo hi sigut l' afortunat mortal, qu' ha trovat lo retrato. Per cert que contemplarlo hi passat unas quantas horas felissas... Lo retrato, no m' equivoco, es de vosté. Vosté es la que reuneix las perfeccions que m' ha fet coneixer la copia. Vosté es la ditxosa possehidora de tal cúmulo de bellessas.»

«Admirantla he vist 'l cel. Compendrá donchs, que no 'm resigni á pérdrel aixis com aixis. Sols tornaré 'l retrato, quan hagi pogut contemplar, encara que siga una volta sola, l' original... ¿Hi consent?... Si vosté té interés en recobrar una fotografia tant comprometedora, ja sab las condicions. Queda rendit adorador de sa bellesa; Narcís Rossich.»

Enviada aquesta atrevida carteta, la contestació no 's feu esperar; l' endema rebé en Rossich la següent:

«*Cabayero; abuse usted de su situación. Soy onrada y por ná del mundo, quisiera faltar á mis deberes... ¡Ay! ¡Bien caros pago mis caprichos. Si mi mario se enterara, ambos lo pasaríamos mal... En fin, con tal*

de recobrar mi retrato, paso por lo que usted me pide... Pero eso sólo, y á oscuras. Venga mañana á las onse y cuidado con mi esposo... Su atta. C.»

Inútil dir que 'n Rossich, no và fer' hi falta. Crech que qualsevol de 'ls meus lectors, hauria procedit del mateix modo, á pesar del marit en perspectiva.

Els eterns *guardacantóns* de can Llibre, continúen plantats com de costum en la cantonada del carrer de la goma. Havian passat tres setmanas del trobo de 'n Rossich, pero ell, no hi era.

— Escolta tu; digué un dels gomosos á l'altre. ¿Y en *Quasimodo*? ¿Que no vé ja?

— Es á Archena, respongué l'interpelat.

— ¡Mosca! ¿Y aixó?

— Ca una conquista d' ell... La *Carmen* sabs? Aquella andalusa, que ja ha fet á tots... ¡Quina püa!... Figurat que per cassar al jovent, convensuda de que ab los seus cinquanta anys, no 'n treuria res, 's val d'un *esqué*.. ¡Un retrato d' ella mateixa al natural! Lo deixa caurer al carrer y 'l que 'l cull, ja ha begut oli!... Després per amagar l' engany, reb á la gent á las foscas, ab l' excusa d' un suposat marit.. Ja 't dich jo, qu' es un' *aranya*!...

— Pero ¿y 'l retrato? ¿que no vehuen en ell que la fulana ja no val un xavo?

— Precisament aquí está la gracia... Lo retrato es de quan valia... ¡De trenta anys enrera!

— Pobre *Quasimodo*, sempre tan beneyt!

RAMON BERENGUER

GOIGS

en honor é lahor de Sancta Endola, destinats á esser cantats en las «festas» que fé el desvalgut gremi de versayres á la gloriosa Sancta (1).

Regina miraculosa
consol é nort d' afamats,
dáunos protecció valiosa
¡oh Sancta Endola gloriosa
protectora de 'ls pelats!

Entre la récu de Sanctas
é Sancta qu' al costat té Deu,
vos sou la que més se busca
é s' implora á tot arreu.

Ni María de Magdala
era tan guapa com vos,
ni ha tingut jamay cap Sancta
vostre dó miraculós.

Per xó, socós vos imploran
els versayres desahuciats,
¡oh gloriosa Sancta Endola
protectora de 'ls pelats!

Vos feu tornar lo blanch negre
é lo negre tornéu blanch.
Feu al robust torná anémich
é al anémich donéu sanch.

Si á vos plau el miserable
convertiu en gran Sultá
é si voléu tot un Rostchild
dú *titits* á l' endemá.

Per xó vostras glorias cantan
tots els versayres tronats,
¡oh Sancta Endola gloriosa
protectora de 'ls pelats!

La donzella candorosa
may retuda pel desitj,
ni té candor ni es donzella
si us barrejéu pe 'l mitj.

A vostre impuls formidable
s' obran cors, sonan petóns,
s' esquerdan fortas murallas
é tremolan las nacions.

No en va us implora lo gremi
de 'ls versayres reventats,
¡oh gloriosa Sancta Endola
protectora de 'ls pelats!

No 'n féu poch vos de miracles
encar que sembli que nó!
Molts cassos estranys 's dehuen
á la vostra intervenció:

Si una vella lletja é rica
té 'l marit jove é guapot
ó passa el cas viceversa,
á vos no més se deu tot.

Per xó vostra gracia invocan
el versayres desdixats,
¡oh gloriosa Sancta Endola
protectora de 'ls pelats!

Per lograr la vostra gracia
fem al mon cent mil papers,
¡fins hi ha algú del nostre gremi
que tira 'l llás pe 'ls carrers!

Els capelláns cantan missa
per poguervos conseguir
fins el Sant Pare de Roma

vos té una afició á desdir.

Per xó us imploran els poetas,
entre tots els més tronats,
¡oh gloriosa Sancta Endola
protectora de 'ls pelats!

Es l' avaro aquí á la terra
vostre enemich principal,
puig que sempre us esclavisa
per aumentar llur cabal

Quatre pams ell vos enterra
ab crueltat, de viu en viu...
¡No volguéu ser may esclava
fugiu, senyora, fugiu!

Y al fugir, veniu á véurens
que us quedarém molt honrats
¡oh Sancta Endola gloriosa
protectora de 'ls pelats!

Sí senyora; sí allarguevos
algún día fins ací,
puig nostre desitj de véurens
may l' hém pogut censeguí.

Premi d' una *endola* donan
diu lo *cartell* esta nit..

¿Una *endola*? .. ¿Y de *recibo*?

¿D' ahónt dímontri haurá sortit?
Feu, si es bona, qu' aquets versos
siguin els afortunats,
¡oh gloriosa Sancta Endola
protectora de 'ls pelats!

M. RIUSECH.

(1) Premiats ab una *endola* de plata en un certámen humoristich.

LA TOMASA

ESTÁN VERTS....

Estich que no sé que fé
ho veig tot vert y 'm fá un goig...
¡Jo pe 'l vert 'm torno boig
y al últim m' hi llensaré!

VARIETATS

—¿Passa?

—Si, passa de llarch;

ni tampoch para atenció...

—Y aixó que no 's pot queixar
per falta d'aparadó!...

Vicenç Serra

—Sinyó monisipal. Som baixat á *Braselona* perquè 'm curi
'l doctó *Moniòn* y ara no sé trobá 'l carrer de 'ls *Ases*....
La dona—Pobre jan... Y aixó que no se 'n mou may
d'aquest carrer.

Raspetas y caras-monas

A ca 'l adroguer

—Bon día!... ¿que no ho saben?...

—No pas tot, qué passa?

—Donchs... sem dijous!...

—Vol dir?

—Dónguinli aygua!

—Aixó á vosté qu' es parent d' aquells del *carretó!*...

—Qué vol beure?

—Moltas gracias, no tinch set.

—Potser si l' hi dono un esclop y una forquilla n' hi vindrán ganas!...

—Vaja, vaja que de bon dematí ja s' en agafan!...

—Y de bona gana que 'm deixaria agafar sempre que vosté fos la cassadora.

—¡Com, com!...

—Que per vostè...

—Uy, quíns dits més llarchs que tél!...

—¡Y vosté quina cara més fina!...

—Fugi, si voll!...

—¡Ja ho sabem qu' es la raspeta més...
—Raspeta!... ¿Y á vosté que li dirém? Aparteu las criaturas! El cara-mona... sembla 'l Ravachol del *Parca*.

—¡Noy! noy!, aygua que la senyora 's cremal!...

—Qui 's crema será vosté, que no sembla sino que l' hi surt foch, per aqueixa boca de *corrèu!*...

—Gracias, moltas gracias...

—No hi ha de qué. Vol donarme dos ous... de ral!...

—Encare que 'm donés dos duros!... ¡Que vol que 'm quedi sense!...

—¡Quin home més romancer!...

—En feya de romansos. Desde que se'm va trencar la guitarra que sols me dedico á festejar.

—Potse si que 'm farà creure qu' es un *Tenorio?* ¿que no veu que ningú 'l voldrá ab aqueixa cara de *tres ossets?*

—Millor, 'm farè frare!

—¡Infelis! ¿que 's creu que á las monjas los hi agra-

dan los frares lletjos? Me sembla que 's farà un fart de dejunar!

—Bon día y bon hora!

—Igualment Treseta! Consoli á la seva amiga que no sé que li passa.

—M' ha dit raspeta!...

—Y allò que m' ha dit?...

—¡Cara-monal Com que ho es!...

—Oy tal ¡Sembla un *monista!*...

—Mira l' aprenent com riu! ¡Quin altre; els hi dirém caras-monas!...

—Allá va la Venus!...

—Mes que tú!...

—No l' hi diguis res á n' aqueix mocós, que no 'n troba cap de guapa mes que la seva novia!...

—¿Ja festeja?

—Aixó no sab? Sembla un gossot; tot lo día va al darrera de la Paulina!...

—Ab la Paulina?... Pro si gasta broma ab un de Sans qu' es brossayre!...

—Li haurá donat carbassa!...

—Bè noyas, bè, ¿que 'm prenèu 'l pel? ..

—Primer n' haurias de tindre.

—En tinch per dar y per vendre.

—De llengu!...

—Vols veureho? Posa la ma aquil!...

—Per qui m' has prés, noy? Aixó dígasho á la Paulina.

—¡Cinch de sebas!

—Noy! cinch de modernistas!

—Ay! que 'm fa pessigollas!...

—Que tens?

—Ja, ja... ja... ¡Dali noy, dali, dali!

—¡Ajudam Pepeta!

—Cuidado, que 'm trencaréu un vidre!

—Krinch... ¡Krinch!...

—¡Mala negada ¡me 'l pagaréu!...

—Ja .. ja... ja!...

Ellas fugen rient, al temps qu' entra 'l recaudadó de contribucions.

—Deu lo quart... Vinch pe 'l recibo.

—¡i!!

J. M.ª MALLAFRÉ.

A Inglaterra

Ni 'l teu or inagotable;
ni 'l valor de 'ls teus soldats;
ni 'ls teus projectils malvats;
ni 'l teu càlcul repugnant,
han de vence eix indomable
y valent poble pastor,
que ab entusiasme y ardor
per la serra y per la plana
tot sovint te las *acana*
ab un garbo encantador.

Aqueix poble diminut,
poblat de rassa valenta,
ha sigut qui ab ma potentia
ton poder ha combatut.
Ell noblement t' ha vensut
y tú que invencible t' creus
rendida has caygut als peus
de un exèrcit de pastors,
hont has perdut los mellors
de tos valiosos trofèus.

Lluytant desastrossament,
ab inteligencia poca
esbravant ton cor de roca
actes vils, inutilment,
has perdut rabiosament
ta migrada dignitat,
y per sempre has enterrat
ab los teus procediments
sanguinaris y dolents,
l' honor, qu' es lo mes sagrat.

Terrible llissó, donada
per un pigmeu á un gegant
que tot ho fia á l' espant
de sa flota acorassada;
los canons d' aqueixa armada
tan potentia y colossal
que podrian fer tan mal
á qualsevulga nació,
á n' els burghers no 'ls fan pó;
no hi arriban al Transvaal.

L' ambició de possehir
un tros de aurífera terra,
va portarte á fé una guerra
que l' orgull te fa seguir;
lo diné t' fa resistir;
mes diné, orgull y ambició,
han de ser ta perniciós
y la ruina total
d' aqueix poder colossal
ab que á tothom fas la pó.

Y si per sort de 'ls pigmeus
quedas un jorn dessangrada
y al últim te veus privada
de respondre als triomfs seus,
tremola de cap á peus
y posa en remull ta pell,
perque son tants ¡voto á nell!
los que esperan ocasió
de regalarte crostó,
que has de fe 'l gran capgirell.

EMILI REIMBAU PLANA

LA DONA CATALANA

DIRECTORA: D. RIERA BATLLE.

A una

Al peu d' una tomba voltada de rosas
t' he vist que ploravas cridant ab excés
ta mare difunta, allà té sa fossa
y amor com de mare no 'n trovas cap més.

Ta pena es molt justa, si en vritat es certa,
puig sé que tens trassa en l' art de fingí
y sé que á la dona que deus l' existencia,
molts cops li servires d' indigne butxí.

Recorda una sola d' aquellas miradas
qu' en ella ficsares, son rostre aterrant,
recorda com d' ella, pobreta, t' mofavas:
com d' ella fugías sos plors oblidant.

No es hora, no es hora que á llágrima viva
deploris la pérdua de qui t' doná á llum...
que fins á sa tomba, pe 'l temps ennegrida,
no es hora que hi portis de flors lo perfúm.

En vida debias de cor venerarla
y aromas portarli de nobles accions,
l' amor pur de filla que vares negarli
no 'l pots suplir ara ab plors ni oracions.

¡Qui sab si á tas culpas la paga ja trovas!
Lo goig de ser mare, prou vius desitjant;
mes passas els dias, las horas, y els mesos
y el Cel may escolta ton mot suplicant.

No anhelis tal cosa; lo dols nóm de mare,
no pot fer conmore lo cór que tens buyt;
la llevar dolenta, no deu ser sembrada
que ¡ni en bona terra pot donar bon fruyt!

DOLORS RIERA BATLLE.

Amor, - Fè, - Virtut

L' amor es una joguina
d' un mecanisme especial
que 'l mes apte en manejarla
moltes voltas hi pren mal.

La fé es una hermosa joya
de sagrada condició,
jay, del que una volta entela
sa transparent lluhentó!

Es la virtut una flor
d' essencia tant delicada,
que ab lo més senzill descuyt
al moment resta esbravada.

ROSER de CREIXELL.

CONSELL

Las nostras amigas
Mercé, m' han contat
que vóls ésser monja
que vóls professar,
¿No veus Merceneta
que tenint setze anys
sabs poch de la vida
per sabé el que fás?
Si al bon Deu tas ansias
li vóls dedicar
igual que en lo cláustre
pots fer'ho en ta llar.
Aymant ta familia,
aymant tos semblants
també pots ser bona
sense professar.

¿Si un jorn sapiguéssis,
dintre el claustre estant
que ta bona mare
que tant t' ha estimat
t' cridés agónica
sens poguerhi anar
no t' penedirias
d' haver professat?
Si un jorn lo teu pare
que per tu ha fet tant
t' necessitava
per sos anys cuydar
y estessis tancada
sens poguerhi anar
no malehirias
l' haver professat?
Créume Merceneta,
espera més tart
escolta á una amiga
que no t' vol cap mal.
La vida del claustre
¡xorca santetat!
¡misticisme estéril!
sols pot anhelar
la que no té pares
y no té germans.
Y encar la qu' es sola
te un camí mes sant.
¡També hi há germanas
de la Caritat!

ROSETA SERRA

CANTAR

Los homes, p er conquistarnos,
representan mil papers,
y un cop *feta la conquesta*,
solen dirnos: «Pássiho bé.»

PEPETA FORGERON.

Perque á Madrit per las festas
la gent no hi pateixi fam,
en Mateu y l' Aguilassa
s' encarregan de la carn.

Un cessant que 'l Maig espera
per pelá gent forastera.

—Venid paletos! Trato especial.
Catres sin chinches. Carmen Morral
Calle del Perro, 3 - principal.

TEATROS

LICEO

Ab un plé extraordinari (lo més notable de la present temporada) dijous passat se cantá *Mefistófele* ab la novetat del tenor Sr. Palet, que ja siga per emoció suferta, ja per cansanci ó malaltia, en tota la nit no poguerem sentir aquell timbre de veu que tant 'ns había halagat en temporadas anteriors.

Com siga que lo públich estigué contrariat, feu pagar lo seu mal humor als demés artistes y d' un modo molt acentuat al mtre. Goula.

Dissapte se repetí la ópera y ja en dita nit, lo senyor Palet hi brillá ab la plenitud de sa potencia artística logrant ser aplaudit en lo *quarteto*, concertant del quart acte y la famosa romana del epilech, pessas que s' hagueren de repetir aixís com també lo final del prólech que portá magistralment lo mestre Goula.

Acompanyaren al Sr. Palet, las Srtas. Carrera y Lavin y lo Sr. Rosatto, habenthi lograt la Srta. Carrera un dels millors triomfs que ha lograt en sa carrera artística; puig tant en lo personatge de Margarita com ab lo de Elena, sobrepujá á moltas artistas que en nostre gran teatro l' han precedida, entre ellas á la célebre Darclee, que fa poch los representá.

Pera dimars estava anunciat lo *debut* del tenor senyor Ibos ab *Lohengrin* y á causa de fer ús dit tenor de una sas típicas extravagancias, (puig desapareixé de Barcelona després de haber efectuat dos ensajos) se tingué de cambiar la funció preparada, per *Mefistófele*.

Será convenient que la Empresa Bernis busqués lo medi pera que en lo successiu sigui lo Sr. Ibos més *caballer* en sos tractes tant artístichs com personals, que en abdós casos sovinteja sa informalitat.

Ahir dimecres s' anunciá lo benefici y despido de la celebrada tiple Sra. Bonaplata ab la ópera *La Gioconda* que tant senyalat triomf hi ha obtingut.

Ab fonament creyém degué veurers festejadíssima logranti com de costúm una ovació.

Pera avuy s' anuncia *Aida* ab lo concurs de las Srtas. Carrera y Lavin y los Srs. Palet, Blanchart y Rossatto. Preveyém una *Aida* de primera.

ROMEA

Dimars últim, s' estrená un drama en tres actes titulat *Las flors del desert*, original del escriptor y conegut propagandista de nostra llengua, en Jaume Brossa.

En dita obra, son autor hi amalgama tots los géneros puig entre mitj de tendencias avansadas que resultan molt atrevidas n' hi han de antiqüadas que semblan fillas d' una obra pensada cinquanta anys enera.

De las primeras tendencias certa part del públich ne vá protestar y de las segonas sols las aplaudiren lo públich *mano* de la casa que tot li vá bé.

Resumint, que *Las flors del desert* tingué un éxit no més que regular y defraudá bastant las esperansas dels amichs y entusiastas del autor que veyan en lo senyor Brossa un nou apóstol ó Mesias del teatro.

La execusió bastant descuidada, demostrant que la companyia no hi tenia grans esperansas ni empenyo en salvarla.

TIVOLI

Per fi després d' algún temps d' estar anunciada y aplantant son estreno, divendres últim s' estrená *La Cortijera*, nova sarsuela dels Srs. Dicenta y Paso, ab música del Sr. Chapí.

Increible 'ns resultá que plomas tan notables com los Srs. Paso y Dicenta, haguéssin concebut y donat forma á obra tan poch meditada y d' argument tan poch interessant, habent posat no més empenyo en posarhi versos de distints metros, notablement escrits, aixó si, pero que per lo insustancial é inverossimil de la situació no comouhen ni logran interesar al espectador.

Será natural que á un llibre tant deficient, á tenir lo compositor lo companyerisme degut als autors de la lletra, hi hagués fet *algo* y aixís lo conjunt de *La Cortijera* sería passador, pero en honor á la vritat, á lo mestre Chapí li vingué al pel pera trobar lo descrédit més important de sa vida artística.

No hi ha un sol número que s' observi la frescura característica del mestre Chapí.

En resúm, los Srs. Dicenta y Paso van estar desgraciats, pero lo mestre Chapí estigué terrible.

En la execusió no s' hi distingí ningú porque ab tal obra es impossible, ¡llástima de ensajos!

Ab molt bon acert, *La Cortijera* siguié retirada del cartell en sa segona representació.

Entre las sarsuelas que millor éxit han obtingut en la passada setmana, cal citar á *La Bruja*, en que hi lograren justos aplausos las Sras. Fons y Silvestre y los Srs. Simonetti y Barrenas.

S' anuncia *La guerra sana* y *Don Lucas del Cigarral* aixís com també lo debut de la tiple Srta. Ferrer que ha entrat á formar part de la companyia.

CONCERT PINELL

Dimecres passat dongué un concert en lo Saló de Cent de nostra Casa Consistorial, lo jove concertista de violí Sr. Joseph Pinell, pensionat en Paris per nostre Ajuntament, á fi de demostrar la profitosa que li ha sigut la pensió que se li había concedit.

En lo repertori que escullí hi figuravan pessas de Beethoven, Guiraud, Sarasate, Ernst y Popper, demostrant en totas ellas sos profitosos estudis, per lo que siguié calurosament aplaudit.

Al final del concert lo Sr. Pinell siguié agraciat en nom de nostre Ajuntament per mans del Sr. Coria, ab una medalla commemorativa com á premi del seu treball.

Nostra enhorabona á tant aplaudit concertista.

UN COMICH RETIRAT.

Diversions públicas

PLASSA DE TOROS

(Antigua de la Barceloneta)

La corrida de toros-novillos de la ganaderia del Marqués de Villamarta anunciada pera diumenje passat, se suspengué á causa del temps, quedant aplantada pera lo diumenje 4 de Maig próxim.

NOVA PLASSA DE TOROS

(Arenas de Barcelona)

Pera lo diumenje dia 27 del corrent, l' intelligent empresari Sr. Martinez 'ns anuncia una extraordinaria corrida de toros escullits, de la acreditada ganaderia de Miura, los que serán lidiats per las cuadrillas dels valents matadors *Quinito*, *Podilla* y *Chicuelo*.

La renombrada que gosa lo bestia Miura per sas qualitats de lidia y també per ser la *funeraria* de molts matadors de renombrada, fá que sigui esperada ab verdader deliri la corrida del diumenje.

Ademés se sab que al efectuar la tria del bestia, sufrió un percance lo Empresari Sr. Martinez que á poch li costa la vida felicitantlo per haberne sortit bé.

Resúm, que preveyém un plé lo diumenje próxim.

PRIMAVERALS

Ab las plujas d' Abril en Sagasta no somía més que bolets.
L' altre nit ne trobava de molt sapats en els encontorns de Moncada.

Efluvis primaverals
entre raspas y cipals.

A n' els arbres, gran brotada;
á n' á mi, juna granellada!

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

LA TOMASA
CUPÓ PRIMA N.º 29 (1)

Que dona dret á adquirir per

DOS RALS

lo drama en tres actes y en vers

LA BOLVA D' OR

original de D. JOSEPH FELIU Y CODINA

qual preu corrent es lo de

DOS PESSETAS

(1) Caduca als vuyt días ó avans si s' agotan
ls exemplars.

Feya molts anys que ja no se 'n parlava ni un mot del rey consort d' Espanya qu' acaba de morir á Epinay, prop de Paris.

Don Francisco d' Asis, era un rey lo menos rey possible. En sa qualitat de rey consort no tocava cap *pito* en la governació de l' Estat y á n' aixó 's degué que la passivitat que tenia com á rey molts li atribuhessin com á home, relatant apropósit d' aixó mil y una *perreries* de sa costella.

Pocas testas coronadas han alcansat la celebritat satirica del rey qu' acaba de morir y no obstant ¿perqué no dir'ho? don Francisco era un bon jan en tota la extensió de la paraula, un home de sa casa, molt amant de la tranquil·litat y que á ser possible hauria enjogat la corona en layre per evitarse 'ls disgustos que li ocasionava.

*—

Els que obehian al duch de Tetuán, els que seguian en tota sa puresa las ensenyansas de 'n Cánovas, els del *Sant Sepulcre* en una paraula, han abandonat al seu capdill á fi d' acostarse á la oïla del pressupost, per quan en Silvela torni á governar.

Con tan fausto motivo, el duch de Tetuán s' ha quedat sol com un cranch, arrapat á la roca de las sevas intransigencias.

Just cástich á son génit, puig la única qualitat que 'l feya assemblar al Mónstruo, es el génit, que 'l té com el vi d' á sis.

*—

L' altre dia contragué matrimoni lo jove melenut Rafel Nogueras i Oller ab la filla del archi-superabundant autor dramátich Albert Llanas.

Com lo cortés, no qaita á lo neula del nuvi ni á lo prencios del sogre, desit ém als novells casats una lluna de mel interm'nable... Tan interminable com els «Trenta anys de teatro ó la vida de un... autor» que publica don Albert.

*—

S' ha remogut fins á lo infinit, alló de que 'ls canóns de tret rápit comprats á la casa Krupp no valen un xavo. S' ha dit que las espoletas de 'ls projectils eran de mala calitat.

Donchs bé; ara surt la casa Krupp fent públich que 'l material que va enviar es de recibo, unicament que 'ls artillers espanyols podrian no saber manejarlo.

Conqué esas tenemos?

Una marina que no sab maniobrar els barcos, una artilleria que no entén els canóns, una caballeria que no sab montar y aixís successivament.

¡De segur que tots saben embutxacarse la paga á fi de mes!

*—

No hi há manera de saber qu' es lo que s' agita en el fondo del suposat moviment carlista.

El govern agafa als jefes carlins que s' mohuen més y al endemá 'ls *conspicuos* declaran que ta's individuos no son carlistas ni treballan pe 'l partit.

En cantroposició ab els rumors que corren, dihuen els peixos grossos que no 's tracta de fer res per ara y que 'l que 's bellugui fa 'l joch de 'ls bolsistas.

En cambi hi há una colla de tradicionalistas caracterisats que van á fontadas y brenars ¡y allí 's brinda per la *santa causa* y 's citan fetxas próximas.

Concidint ab la primera de ditas fetxas la policia engarjola uns quants cabecillas y resulta que cap d' aquestos ha trencat may cap plat.

En fi, que 'ls carlistas y 'l seu rey están fets uns gerogli-fichs indesxifrables.

Y com que no tenim ganas de trencarnos el cap, 'ls deixém de banda, puig res 'ns importa si ells surten á tren cársel de veritat ó de *boqueria*.

*—

A Madrit están passant las grans angunias per subvenir á l' allotjament de 's milers de personas que 'ls madrilenyos crehuen que anirán á véurels, ab motiu de las festas de la coronació d' Alfons XIII.

'S calcula qui 'ls forasters passarán de 100,000 y en cambi sols hi há allotjaments per la quarta part.

Vet' aqué un magnífich negoci que someto á la aprobació de 'ls industrials catalans, ara que dihuen qu' hém d' anar á conquistar el centre; l' establiment de tendas de campanya en un de 'ls llochs més pintorescos de la *Villa y Corte*.

*—

Ha arribat á Barcelona per véures ab lo governador civil Sr Manzano lo gendre de 'n Moret, un tal Labastida.

Quan era governador en Socias s' encarregava de venir á Barcelona per entendres ab aquell *Poncí*, lo fill del mateix Moret, que 's diu Lloréns de nóm.

Nada; está vist que 'l ministre de la Governació té fills de tots els calibres.

Uns per parlamentar ab en Manzano y uns altres ab en Soc'as.

Seria curiós sapiguer la embaixada qu' han portat l' un y l' altre al venir aquí.

No per res; no més que per fer comparacions.

*—

Proximament han de venir á Catalunya 'ls ministres de Agricultura é Instrucció pública, aparentment per inaugurar la escola d' Arts y Oficis de Manresa, pero en realitat per veure si arreplegan una ovació de *momio*.

Ma veu desinteressada m' obliga á advertirlos que jugar els ministres madrilenys á *momios* catalans es jugar ab foch.

Recórdintse, primer de 'n Dato y de 'n Vilanova després, que si no rebé una ovació de xiulets á Vilafranca, unich poble que s' atreví á visitar, vá ser perque 's tractava d' un terreno ben preparat á copia de promesas, á Catalunya buscant ovacions, que per cert encara no ha cumplert.

Ho repetim; Venir els ministres del centralisme es plagiar el titol d' una sarsuela castellana; es *Jugar con fuego*.

*

Lo genial autor de *L' Atlántida* segueix si fa, no fa en lo mateix estat de gravetat, puig la millora qu' acusan els *partes* facultatius es molt reduïda y encare que 'ns afalaga á tots quants 'ns interessém per la salut del desgraciat poeta, la desitjaríam mes decisiva.

Fem vots pera que la próxima setmana poguém donar millors noticias.

En quant á la part económicca de mossén Cinto ja está resolta Avans d' ahir l' Ajuntament de Barcelona honrant al gran poeta y honrantse á si mateix votá per unanimitat acudir en auxili de 'n Verdaguer ab 3000 pessetas.

Nostra aplauso al Ajuntament barceloni.

*

Avans d' ahir hi hagué un eclipse de lluna no visible en nostra ciutat... perque estava nívol.

Dono la noticia per seguir la corrent.

¡Tant de bó pogués fer públichs altres *eclipses* que tenen lloch en los distints rams de la administració pública.! Pero cá, aquestos ja 's cuydan sos autors de que no trascendeixin al públich y no siguin visibles ni ab ulleras de llarga vista.

*

De com en Roca y Roca fá tots els papers de l' auca per arreplegar els deu céntims.

Divendres passat, en la *Crónica de La Esquella*, deya parlant del Dr. Robert apropósit de son ingrés en la política.

«¿Qué podia buscar'hi? (en ella) ¿Popularitat?... Ja la tenia. Ventatjas materials? Las repudiava per tals medis»

Y en cambi en *La Esquella* que surti l' endamá de la mort del insigne doctor, deya en Roca al peu de un dibuix que represenava á Don Pau Gil increpant al doctor Robert;

«No son quatre mil pessetas lo que vosté va cobrar? ... Donchs digui quantas d' una vegada y no gasti tants embuts.»

Y aixis estém. En vida del doctor (ja que la 1.ª Esquella fou tirada qu' encara era viu) tota mena de insults. En mort, l' elogi perque es lo que dona.

Entre las moltas planxas de 'n Roca y Roca, aquesta es de las més reforsadas perque acusa una falta de conviccions absoluta y un' ánima de sectari engegada per las malas passions que son las pitjors conselleras.

*

Ara resulta que 'l titulat general carlista Lluís Graffiá qu' ha sigut detingut com sospitós de conspiració, es un comerciant de segó quebrat, que n' ha fet á l' alsada d' un campanar y á qui ningú li fiaria tres pessetas, á pesar de 'ls entorxats que gasta en las filas del pretendent.

Parodiant lo conegut refrá se li pot dir al Terso;... ¡Que generales gastas Benito!

*

Segons explica un periódich á un infelis venedor de cerrillas que té son punt de venda devant del Liceu, l' altra nit tres individuos de policia li saquejaren la parada prenentli uns quants paquets de tabaco y 'ls mistos corresponents.

Lo motiu que alegaren els polissonts per portar á cap la *razzia*, es que l' infelis venedor no havia pagat la contribució acostumada de 'ls dillúns, per falta de fondos.

Els askaris de Marruecos,
els askaris del Sultán,
procedeixen d' igual forma;
¡cobran els tributs igual!

*

5,000 pessetas mensuales es lo que la Comisió de Consums de l' Ajuntament inverteix en *untar* á la premsa.

Aixis ho diu un periódich que per las trassas sembla estar ben enterat.

Ditas cinch mil pessetas destinadas á untar la premsa perque no grinyoli, diu que se las reparteixen amigablement alguns periódichs de Barcelona

Demandar que 's fassi llum sobre aquest escandalós *tapujo* es el colmo de la candidés.

Llum, llum!.. La *llum* que fan las cinch mil pessetas de marras, enlluerna massa per deixar veure clar en aquest xanxullo.

¿Veritat Publi?...

Nocturn

Miréusela! del moll á Canaletas,
fá dos horas que 's trova passejant;
¿qui diria que aquellas dos rosetas
que porta á sas galtetas
las hi dona 'l camí? Comerciojant
ab l' amor, té la nena per ofici,
véndrer plahers ab lo seu preu tatxat,
per' xó del vil diner, té, ja per vici
buscarhi á cambi de honra un benefici,
que may, may hi há trovat!

¡Quantas nenas pe 'l brill del or cegadas
se venen son honor,
y en cambi de riquesas, devegadas,
tan sols trovan la mort!

JOSEPH VILÁ ORTONOBES.

La reyna y la pastora

(DOLORA)

Una reyna s passejava
en cotxe per un afora
y al trovar á una pastora
que ab molt dalit esmorsava
tant ditxosa y tant tranquila,
la reyna 's digué per ella;
—¡Qui pugués serne donzella,
pastora d' aquesta vila!

En temps que, deixant sa feyna,
veyent á la gran senyora,
també deya la pastora.

—¡Deu meu; qui pugués ser royna!

RAMPELLS

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

LAS FESTAS DE LA CORONACIÓ

—Ja estich decidit. Vuy anármen á Madrid porque 'l rey y 'ls altres vegin el garbo de 'n Manins y prenguin modelo.

—El mes que vé Laya, hauríam de fer cap á Madrid per veure la coronació.
—Ay carat, tens rahó! ¡Com s' ho manegarian sense nosaltres!

—Arri allá somé, presumit... Vésten á Palacio ara que llogan senyoriu per posar i la corona al rey... No t' hi fassis ab aixas, que no 't volém.